

Under röd flagg

Veckorevy.

Pris: 5 öre.

UTGIFVARE: HINKE BERGEGRÉN.

Pris: 5 öre.

N:r 1.

Söndagen den 15 mars

1891.

Innehåll: Förbannelsens treeninghet. — Under lien. — Den lagliga humbugen. — Anarkismen. — Bland bönder och patroner. — Följetong: Arbetslös.

Förbannelsens treeninghet.

Öfverallt jäser det ibland proletärerna, de egendomslösa, som, trälände, slita som hundar och som hundar jäktas. Hungerpiskans snärtar drifva dem in i slaveriets tvångströja. På ena sidan står nöden på lur, på den andra arbetets förbannelse. Ty arbetet *är* för stora flertalet en förbannelse i storkapitalismens samhälle. Eller rättare: arbetets förbannelse är liktydig med den förbannelse, som heter

privat eganderätt.

Utan medel att kunna lefva måste han eller hon, löneslafklassens son eller dotter, sälja sig till snart sagt hvilket arbete som helst. Arbetet blir på så vis en börda för de flesta af samhällets medlemmar. I följd af den oförnuftiga och onaturliga samhällsordningen tvingas de nämligen till ett arbete, som de icke känna någon kallelse för. Det är i den häftiga striden om mitt och ditt endast ett litet fåtal individer, som äro i tillfälle att kunna få utveckla sina anlag. De andra — flertalet — äro helt och fullt insnörda i lönesystemets tjättrar, fängelsebojorna, den privata eganderätten har smidit. Ett fåtal som eger rätt att rikligt njuta af lifvets glädje, af kapitalistsamhällets välsignelser; medan stora massan, tyngd af slit och släp, är som detta samhälles lastdjur dömd till ett hårdt, glädjetomt lif. Häri kan ingen ändring ske förr än det lyckats de egendomslösa att afskaffa, förgöra lönesystemet, den privata eganderätten.

* * *

Den privata eganderätten har en dräng:

religionen.

Det var statskyrkoprästerna, som arbetade med händer och fötter för tullarnes införande, m. a. o. *statskyrkoprästerna* gjorde drängtjänst åt *jordmonopolet*. Men å andra sidan ha *frikyrkoprästerna* agiterat för frihandel, m. a. o. för det *rörliga kapitalet*, under demokratisk mask gifvande tullarna skenet af den egentliga och värsta utsugaren; medan i själfva verket såväl frihandel som protektionism, i hvilken skepnad de

än komma — protektionismen i »skydd åt det nationella arbetet», frihandeln i anklagelsen »brödfördyring», — ingenting annat äro än benämningar på stridande kapitalistinträsen.

Nåväl, när vi i det ena som i det andra fallet se »själasörjare» plädara, så är den enkla lösningen den, att bägge öfverklassparterna, frihandlare och protektionister, begagna präster och kolportörer, *enär de veta att religionen, vidskepelsen, ännu har makt öfver folket*. Detta mänskoslågtets plågoris, denna förbannelse, som i århundraden triumferat med sitt fördummelsegissel, måste bort, grusas, ödeläggas.

* * *

För att att fullborda treenigheten sluter sig stilenligt till de båda nämnda klassamhällets förbannelser

äktenskapet.

Ett troget uttryck för den privata eganderätten (utsträckt äfven till pärson) betraktas äktenskapet såsom en den betydelsefullaste af samhällets grundvalar. Att anfälla det är synd mot den helige ande, ett brott som alla hycklare (med och utan fjättrar) äro så angelägna att fördöma. Ruttenheten på det könsliga området är så utbredd, så stor, att det rent af blifvit en fara att röra därvid. Ett samhällets kräftsår, som mer och mer fräter omkring sig. Hur det än lofordas, äktenskapet, hur än dess, familjelifvets, lycka prisas, känna alla otaliga exempel på, hur engiftet sammankopplar naturer som alldeles icke passa för hvarandra; att *då* bådas *lycka* står på spel, fast *hyckleriet* håller det hela samman.

Grundat på den eländiga könsfördömen, kan äktenskapet icke håller lösgöra sig från sin tvillingsyster: *prostitutionen*. Hur än denna senare fördömes, svärtas och förföljes, frodas den och tillväxer sida vid sida med den heliga kopplarinstitutionen. Båda fräta på individernas lycka och frihet, sprida gift och fördärf. Kväfva »den djuriska instinkten»; i stället för att människans könsliga drift skulle vare *till glädje och njutning*

Den privata eganderätten, religionen, äktenskapet, det är förbannelsens treenighet, mot hvilken *Röd flagg* först och sist vill rikta sina skarpaste hugg.

Under lien.

Det är skillna'n. På tal om det hvilande grundlagsförslaget, »reaktionsanloppet mot stadsdemokratien» såsom *Soc. Dem.* uttrycker det, menar nämnda tidning (fast den begripligtvis inte yttrar sig så rätt fram), att om våra lagstiftare skulle vara med om att hindra arbetarnes ledare att få se sina käraste drömmar, att bli upptagna bland de »lagliga», förvärkligade, så skulle yttermera stora vattuflöden komma »på deras kvarnar, hvilka redan icke alldeles utan gehör (värkligen!) predika för massorna att de böra vända hela riksdagsvägen ryggen». Ack, så enfaldigt! Förstår man inte eller *vill* man inte förstå, att det för oss revolutionärer är alldeles likgiltigt, ifall riksdagstillträdet är lätt eller svårt, att det helt simpelt gäller, att arbetarepartiet alldeles inte skall ta någon som helst befattning med *den parlamentariska humbugen*, som (för att citera en

af de reformsökande) har »till sin främsta uppgift att bota samhällsskador». Att lappa på det nutida eländet, stoffera upp den gamla förbannelsen, därpå går de reformsökandens diktan och traktan *hufvudsakligast* ut; för de revolutionära är målet *först och främst*: i stället för privatkapitalistisk produktion och konsumtion socialistisk. Se där bl. a. skillnaden.

Taktikfrågan har nu en tid ganska lifligt debatterats bland hufvudstadens arbetare, om också mötena (åtminstone de sista) i frågan, tack vare de ljusskygges ansträngningar att tysta ned densamma, ej varit så talrikt beöfkta. I diskussionerna ha emellertid ett stort antal talare uppträdt, många *för* den parlamentariska stråten, andra *emot*. Och om äfven dessa senare hittills utgjort öfvervägande flertalet, må det dock icke tillmätas för stor betydelse. Fast nog inser enhvar, att det är just *detta* förhållande, som kommit de styrande att tänka på att ta sina »mått och steg». Ty de ärna ju trumma ihop till ett parti- eller distriktsmöte. Där en resolution klubbas fast, som skär af alla slags debatter. — Ni erinrar er mötet i Nicæa. Där trumfades Jesu gudomlighet igenom; se'n var han gud . . . Men säg, kan någon finna det *värdigt* ett revolutionärt arbetarparti att gå i dessa storskojares spår och på *så* vis stäfja *det fria meningsutbytet*?

Nästan lika öfverallt. De revolutionära i Köpenhamn höllo i tisdags möte med de arbetslöse. Gerson Trier serverade socialdemokraten, folktingsmannen Holm åtskilliga brännvarma fiskar, ty Holm hade velat ta gadden ur de arbetslösas adress till folketinget, och allt som biter ordentligt, är i sådana herrars ögon »rätt och stötande». Dock ännu mer betecknande är, att danska »Socialdemokraten» icke hade ens en notis om mötet, där de »prøvede mænd» blefvo så illa åtgångna, medan »Politiken», venstertidning, hade ett långt utförligt referat inne. Här i Stockholm gör man ännu åtminstone notiser om obehagliga möten, som varit talrikt besökta trots saknaden af öflig förstasidspuff för Mosebackemöten, — men kommer tid, kommer råd (partiråd).

Hufvudet på spiken, fast väl i misshugg. Svenska utrikesministern tyckes vara misstänkligt smittad af anarkismen. Han säger i frågan om traktaten med utlandet angående skiljedom: »Man bör icke på förhand binda sig genom en i allmänna ordalag affattad traktat, som — när den skall användas — kan blifva föremål för afvikande förtydningar». Hvem ville tilltro en utrikesminister en sådan tankeklarhet.

Fredsvännerna arbeta för skiljedom och traktater. Hvad i all världen skall man med traktater att göra? Är oinionen för skiljedom, när oenighet uppstår, så, menar -s i *Fedraheimen*, väljer man skiljedom. Är oinionen för krig, så väljer man krig, och traktaten blir endast ett ämbar olja mer på elden.

Genom kamp till seger! Eskilstuna har, hur arbetarestad den än är, varit snart sagt den säfligaste af Sverges mera betydande städer då det gällt arbetarnes sammanslutning på modärn, socialistisk grund. Fackföreningsrörelsen har där till ytterlighet långsamt utväcklat sig. För den skull är det så mycket mera glädjande, att den lilla trupp, som där länge och tråget agiterat, nu äntligen lyckats få till stånd en socialistisk organisation i Eskilstuna.

Den lagliga humbugen.

Strax invid kungärbes grafhuskyrka,
 Där sarkofag vid sarkofag
 Göms enväldshärbes bistra drag,
 De balsamerade fursteskinnen,
 »Värbes stora minnen»,
 Som därar och hycklare ännu dyrka;
 Där strax invid en fasad ni ser,
 Som föga konstglädje ger
 Med sin lossnande gulgrå rappning
 Och dammiga fönsterrad.
 En hvardaglig stenkistfasad
 I stort behof af lappning,
 I fall det nu vore nödigt
 Att bättra ett öfverflödigt.
 Nåväl, bland byggkonst-trivialiteter
 Där dvärls värbes nya auktoriteter.

Hit komma femhundra klocke män,
 De klyftigaste hjärnor i skapelsen,
 Hvert år att »värda riksbes ting».
 Ni finna först, när ni ser er omkring,
 Att skaran är delad i tvänne hopar,
 Som sitta och klandra hvarandras fel,
 Som slå hvarandras beslut ihjäl
 Och gräfvä hvarandra försätliga gropar.
 Det är janushufvudets dubbelgrin,
 Som kommit här till heders,
 Det är vackra gungbrädesteorin,
 Som hindrar en gå för högt till väders,
 Man hittat på att fiffigt lämpa.
 Ty ena hopen tros farlig gubbevars
 (Ehuru ännu ej konstaterat)
 För samhällsbes lugna och sunda dås,
 Och därför man satt i ett särskilt bås
 En hop att den andras ifver dämpa.
 Så har man rollerne kreerat
 I statsmaktsbalansens vördade fars.

* * *

Där rycker den nya tidens vind
 I samhällsskrofvat, som lägges för ankar.
 Där gro i hjärnorna starka tankar,
 Där stiger blodet på bleknad kind,
 Där stiga suckar ur blödande bröst.
 Men af det hela blir ett pip,
 Som af ett tillfälligt litet knip;
 Och »opinion» eller »folkets röst»
 Man pipet kallar i tal och press,

I partiernas spel ett förträffligt ess,
 Som kastas upp hvert tredje år.
 Att tolka pipet då väljs den kår,
 Som är vald att få sitt »nit» reducerat,
 Ty liksom det blef ett pip af en storm,
 Så blir af pipet en liten reform,
 Och sedan man sålunda subtraherat,
 Så kommer en ömkelig återstod
 Tillbaks till hjärnor, närver och blod.

Det är en väcklig »smärtornas vägbes»,
 Som hvarje önskning har att vandra
 Och ej äro viljorna att klandra
 Men väl äro vägbes öfverloppssteg.
 Nå, hvarför ej styra kurs direkt,
 Då halfva tiden kanhända räckt,
 Och hvarför ej slå röfvarne ihjäl,
 Som ligga på lur vid hvarje krök,
 Som göra sina lömska försök
 Att hindra tankens marsch framåt
 Och trampa den under sin smutsiga hälb
 Tills från sin förnedrande sorgestråt
 Den hinner slutligt, vanställd och svag
 En kulen och dyster bordläggningsdag
 I form af en blygsam och »fin» motion,
 Där strängen ej finns, blott en ekoton
 Till höga kollegiets kvacksalfvarkamrar,
 Där tungan mjuknar och klubban damrar,
 Där allt som rör sig i människobarm,
 Där hvarje känsla sjuder varm,
 Blir lagd uti en utskottsretört
 Och sedan pratad och bugad bort.

* * *

Slut var en sentima het session.
 Ur pratmakarhuset vid midnattstid
 Kommo riksbes fäder i mörka klungor.
 De gingo att söka sömnens frid
 De mäktige män, sedan vältalartungor
 Emellan debattens farliga ref
 Ånyo lotsat en skattebördä
 Och fått den i hamn med oskrubbad stäf.

Sist steg ur porten en man i cylinder,
 Den man, som länkar debattens gång
 Och lägger på fria orden kaption:
 Sin höga ordsmaks förnäma hinder.
 Han hade hunnit blott några steg,
 Då ett rassel hördes invid grafkyrkans mur

Som plötsligt sken upp af en blek figur,
 Det var ett högstsaligt spökmajestät,
 En gammal, förkastad auktoritet,
 Som, trädde i hr talmannens väg.

Hr talmannen svigtade, skälfde och frös
 (Ej första gången han räddes för skuggor)
 Och orden satte sig fast som tuggor.
 Men gästen i mantel och spira
 Han släppte i stället sin tunga lös:
 »Hr talman! Ett möte så kärt!
 »Här har jag lyssnat i sekler och lärt
 »Den nya behärskningsmetoden känna,
 »Som bytt ut svärdet mot tunga och penna.
 »Jag väckts af bruset från edra debatter.
 »Om tullar och värneplikt,
 »Om böndernas skatter
 »Och andra saker af vikt.

»Jag känner mig gladt förbluffad
 »Hur lite världen har hunnit framåt.
 »Den enda reform, som är genomgruffad
 »Är maktens flyttning från kung till parlament,
 »Det är det enda, som egentligen har händt,
 »Och det är minsann inte så värst farligt.
 »I det hela har man förfarit varligt;
 »De mopsige borgarne ha kommit sig opp,
 »Dem har man erkänt och samlat en tropp
 »Af dem, som sköter statens affärer,
 »Som sköttes förut med frilla-mägärer.
 »Men i det hela är allt vid det gamla,
 »Hur mycket tronerna än synts ramla,

»Har själfva principen hållit sig frisk.
 »Att våga ett skurkstreck var en mans risk,
 »Nu är det femhundras, det ger kredit;
 »Förr slog en kung med gyllene svit
 »Sitt puder i folket,
 »Men lika litet det märker smolket,
 »Som kommer från pratmakarbåset.
 »Så fett som jag I smörjen kråset
 »På folkets bekostnad, det är just det
 »Som är för mig vittne nog,
 »Att parlamentarismen i arfslott tog.
 »Af långskäggs-gudarne, af oss,
 »Lojalitetens och dumhetens tross
 »Och kört med den rakt fram till sin makt.»
 Så talte spökmajestätet,
 Åtskilligt ironiskt, förmädet,
 Och hastigt i gästarnas skrämmande takt
 Han genom muren försvann
 I all sin konungsliga prakt.

Hr talmannen sof ej den natten
 Han tänkte ej på debatten.
 Men var det den flydda tidens hån,
 Som i purpur och spira skrämt
 Hr talman från knoppen till tån
 Med ett tal, så hädiskt, så oförskämt,
 Som drifvit ett slikt raljeri
 Med borgerlig demokrati,
 Den dränkande framstegsballasten.
 »Jag undrar, om ej det var fanstyg i gästen,
 »Om ej framtidens gisslande gyckel
 »Fått fatt i grafkyrkans nyckel?»

Referent.

Anarkismen.

Af Michael.

Vill man gå rättvist tillväga och icke från början ge en skef framställning af anarkismen — denna moderna strömning, hvarom man i allmänhet vet jämt upp lika mycket som inbillningen är stor — så må man taga lika mycken hänsyn till hvad samtidens anarkistiska tillstånd mången gång tvingar en för öfrigt god och fredlig människa, som till de sanningar, till hvilka de anarkistiska teoretikerna under skärskådandet af det nuvarande samhällets svåra missförhållanden söka komma.

Redan i ordet anarki ligger betydelsen af tygellöshet, oordning, och det är denna ordets härledning (etymologi), som esomöftast inger människor en så märkvärdig skräck för ordet anarkism; måhända därför att de själfva äro så anarkistiska, så laglösa. Anarkisten själf måste mången gång förfara så till sägandes anarkistiskt och det mot sin vilja, därför att han under sin brin-

nande kärlek till millionerna af förtrampade och förtryckta icke har rätt att andas, att tala, att ropa ut till massorna deras gräsliga på konstlad väg framkallade nöd och lidande. Den handlingskraftige, varmblodiga anarkisten blir då lidelsefull ända till ursinnighet; i rättvisans namn kan han då ropa på hämd för lidna oförrätter och det utan att det behöfver finnas det ringaste af vilddjur i honom. Men detta är ingalunda såsom man tycks inbilla sig något särskilt utmärkande för *anarkisten*; en sådan där brutal fanatism påträffas inom alla partier.

Anarkisten, jag menar anhängaren af den anarkistiska frihetsläran, bekymrar sig icke mycket om den tve- och mångtydighet, som häftar vid ordet anarkism. I stället för att förkasta det farliga, skräckinjagande ordet: anarkism och uttänka ett mer träffande uttryck för sitt system, arbeta de mer teoretiskt anlagda anarkisterna under det en gång upptagna namnet oafbrutet på en generalisering eller ett bestående på sin läras grundvalar, hvilka erfordras för skolans framtida bestånd och, såsom anarkisterna själfva tro, slutliga seger öfver de samhällsteorier, hvilka i vår tid åberopa sig på framtiden.

Dock bör man märka att anarkismens anhängare icke utgöra ett sammanhängande helt; utan äro delade i tre fraktioner eller partier. Alla tre ha dock det gemensamt, att först och främst centralregeringar, vare sig monarkiska eller republikanska, med dessas oundgängliga auktoritetsmyndigheter och ämbetsmannavälde, äro alldeles oförenliga med den sig fritt utvecklande individens behof och sträfvanden. Sammanslutningen i frivilliga, icke tvingande associationer eller kommuner, hvarest individerna noga känna hvarandra och äro besjälade af samma inträsen, är det enda möjliga sättet för bevarandet af individens med utvecklingen allt strängare behof af själfständighet och full handlingsfrihet i politiska och sociala angelägenheter. Det är således företrädesvis i den politiska åskådningen som de tre fraktionerna äro eniga, — ty det, får aldrig glömmas, att anarkisterna utgöra framför allt en *politisk* skola.

I hvilken grad moralen bör bestämma öfver individens handlingar, kunna skiljaktigheterna vara mera framträdande. De s. k. individualist-anarkisterna bilda härutinnan ytterlighetsfraktionen. Men härmed är ingalunda sagt, att någon anarkist skulle fordra moralens ställande under censur i form af lagbestämmelser eller yttre tvångsmedel i den gamla stilen; för anarkisten finnes ingen skillnad mellan enskild och offentlig moral; för honom existerar blott en enda moral, som utvecklas under umgänget människor emellan.

Vi nämnde nyss individualist-anarkisterna såsom en grupp af anarkisterna; de båda andra grupperna äro kommunist-anarkisterna och proudhonisterna eller medelklass-anarkisterna. Beträffande *individualist-anarkisterna* äro de till antalet ringa och torde aldrig komma att få någon vidare betydelse, ty de förbise att, därest samhällslif skall kunna råda, det alltid måste finnas vissa hufvudsakligen moraliska band mellan samhällets individer, utan att det därför prompt skall vara yttre tvångs- eller maktband. Till och med ordet »vi» är för dem förhatligt, såsom utpekande en otillbörlig inskränkning i den personliga friheten. Anhängarne af denna grupp äro icke individuella; de äro individualister = egoister. De se äfven i den politiska kommunismen en ny form af regering.

Kommunist-anarkisterna utgöra flertalet. De äro ifriga vänner af organisation och sammanhållning. *Politiskt* äro de anarkister, såsom också den förra gruppen är, och *ekonomiskt* kommunister, d. v. s. socialister.

Proudhonisterna äro äfvenledes i politiskt hänseende anarkister d. v. s.

fientligt stämde mot byråkrati och auktoritet. Äljes synas de vilja ha samhället så omgestaltat, att samhällets medlemmar vid äldre(?) år kunna inträda i den burgna medelklassen eller i en alla omfattande bourgeois-klass.

(Forts.)

Bland bönder och patroner.

Den vidsträckta arealen odlingsbar kronomark har lockat två medlemmar i »komitén för slaveriets upprätthållande» till socialt kvacksalfveri, nämligen hrr Åkerlund och Söderberg, hvilka väckt följande motion:

»Det riksdagen ville hos kgl. maj:t anhålla, att kgl. maj:t täcktes låta utreda, huru vida icke genom statsmakternas försorg tillfällen kunde beredas dem bland våra mindre bemedlade och obemedlade samhällsmedlemmar, som sådant önska, att på vilkor, som gjorde det för dem möjligt, och hufvudsakligen å inom fäderneslandet ännu befintliga stora odlingsbara utmarker, bilda egna jordbruk, utan att statsväcket därigenom blefve synnerligen betungat, utom möjligen för väganläggningar och stora vattenafledningar.»

Det är således smålotternas evangelium, som motionärerna komma med till jordbruksarbetarne, i det hela ett ytterst obetydligt och oskyldigt palliativ. Men motionärerna tänka stort om betydelsen och verkningarna af sin »reform» och därför är det egentligen motiveringen, som väcker något inträse.

Motionärerna vilja undanröjda all »giltig anledning» för jordbruksarbetarne att »ansluta sig till de socialistiska och andra (anarkistiska?) samhällsupplösande läror», hvilka äro egnade att förstöra känslan »af de i allmänhet för heliga ansedda plikter mot gud, nästan (läs: kapitalisterna, arbetsgifvarna) och fäderneslandet (läs: blodpatriotismen)». De vilja hindra arbetarne att bli »ledares lättvunna byte», hindra dem att hemfalla åt »nöd, förtviflan och agitatorer.»

Ur öfverklass- och samhällsräddaresynpunkt är motionen i hög grad lofvärd. Ofvan anförda fromma reflektioner af mer allmän natur finnas inströdda i en mängd ekonomiska observationer ungefär som sviskon i stekt gås. Hufvudsakligen går motionen ut på att visa, hur nödvändigt det är att hämma tillströmningen af arbetskraft från landsbygden till städerna, till industrierna, och i sammanhang härmed göra motionärerna den kvicka anmärkningen, att »konkurrensen inom — stadsnäringarna» synas »komma att allt mer sänka prisen å fabriksalster, *oaktat* (!) förbättrade arbetsmetoder lämna tillfälle att producera billigare»; hvilket är lika snillrikt som att säga, det mjölmängden ökas, *oaktat* kojufret alstrar mera mjölk.

Med svåra tvifvel på motionärernas förmåga att resonera går man vidare in i deras opus. Stegrad konkurrens försvårar afsättningen och minskar arbetstillfällena. Det upplyses inte om det är den stegrade konkurrensen på arbetsmarknaden, som skapar arbetslösheten; det har motionärerna kanske inte så noga satt sig in i, de fasa endast för det faktum, att jordegarna år för år se sin arbetskraftsmarknad minskad.

För öfrigt äro motionärerna välbärgade hemmansegare till anläggning och åskådning, de älska att se sina medmänniskor förvandlade till torpare, arrendatorer och små hemmansegare, men hata de stora godsän och statkarlsystemet. När någon förebrår socialisterna att »vilja dela», såsom den fastslagna frasen lyder, bör man be hädaren adressera sina smädelser till herrarne Åkerlund och Söderberg. De »vilja dela» — kronoarrendatorernas hemman samt prästgårdsgälden och släppa resten af »orolig» landtbefolkning

att »farma om« Jämtland och Lappland; se'n reser väl *Östgöten* dit och beskriver de lyckliga hemmen i Sverges »vester».

Som man ser, är motionen, fränsett det »vackra» syftet, ett ekonomiskt reaktionärt förslag. Man vill *åt* stadsindustrin för att få arbetskraften kvar på landsbygden.

Motionärerna tro sannolikt fullt och fast på nyttan af sin motion, ehuru de själfva lägga fram siffror, »som. (för att begagna deras egna ord) *jäfva det allmänna antagandet att de mindre egendomarnas antal tilltaga på de störres bekostnad*». Men dessa siffror ha föranledt motionärerna, tvärtemot all logik, att söka befrämja tillväxten af mindre egendomar genom ofvan antydda, bakvända delningsfunderingar och Norrlandsemigration.

Käringen mot strömmen; det är och blir alltjämt våra riksdagsmäns reformeringsideal.

* * *

Pris ske för en gång våra bönder och patroner. Ingen inskränkning i städernas representationsrätt, ännu så länge. Pris och tack! Man andas liksom litet lättare; vi äro räddade, vi rännstenarnes barn. Så vida det inte i sista stund kränglas till så, att hemmansegareinträset får nya vindar i seglen.

Så hette det efter första sammandrabbningen. Efter den andra skriar det på, att de orepresenterades förut lilla inflytande på valen är alldeles förintat. Och man känner sig kuslig till mods.

Det är en smula klass-strid det här gällt; men så ynkligt obetydlig och löjlig, att t. o. m. alla borgerligt frisinnade bladskrifvare (ingen undantagen) dristat sjunga ut. Men det just, att blåsa upp en sådan där struntsak till en fråga för dagen, det just är det bekvämaste sättet att kunna skjuta undan *er* fråga, proletärer; att kunna krängla bort korten så, att den klasskamp, på hvars utgång hela lönesystemsamhällets vara eller icke vara berör, skymmes undan af, drunknar i alla mer eller mindre humbugsartade reparationsspörsmål. Dock, låt inte lura er, utan mins, att parlamentaristsignalen alltjämt är: att dra arbetarna vid näsan.

Fria ord.

(Under denna rubrik blir tillfälle för inträsserade att utan omsvep få uttrycka sina meningar, — d. v. s. *fri* diskussion.)

Under röd flagg

utkommer hvarje vecka.

Det omslag, som medföljer detta häfte, är afsett för månaderna mars—april.

Af de tre första häftena säljes endast lösnummer; prenumeration börjar med fjärde häftet eller från och med april.

Utgifvaren träffas Drottninggatan 95 C, 4 tr., måndagar och onsdagar kl. 9—11 f. m., 7—8 e. m.

Meddelanden till *expeditionen* kunna göras genom Wilhelmssons tryckeri Drottninggatan 100, och dess Allm. tel. 47 73.

Följetong till "Under Röd Flagga".

Arbetslös.

(Öfversättning.)

¶ sitt elegant möblerade kontorsrum sitter den rika fabrikör Steiner, ifrigt sysselsatt med att genomgå morgontidningarna. Kvällen förut hade en krets af de anseddaste fabrikanterna haft en liten förtrolig sammankomst om, hur arbetarrörelsens uppsving lättast skulle kunna hämmas. Man hade klagat öfver arbetarnes tilltagande själfsväld, öfver deras disciplinlöshet, brist på värnadt gentemot arbetsgifvarne. Herrarne hade kommit öfverens, att i fabriksordningen uppsätta såsom första och främsta bestämmelse, att ingen af deras arbetare finge tillhöra någon politisk förening, utan på sin höjd sällskaps- och religiösa samfund. De hade vidare fattat beslut att framdeles noggrannare låta kontrollera sina arbetare, för att så fort som möjligt kunna skilja de »skabbiga fåren» från de fromma. Dessutom hade naturligtvis äfven andra beslut fattats, alla i syfte att söka redan i dess linda stäffa arbetarnes fria organisation.

Belåten läste fabrikör Steiner — en lång, spinkig gestalt med kloka, genomträngande ögon — notisen om gårdagens sammanträde. Han hade alltid förordat arbetsgifvarnes sammanslutning såsom det enda räddningsmedlet mot arbetarne; förut hade ingen lyssnat till honom. Bland kollegerna hälskade nämligen en smula och inte så liten konkurrensafund. Intet tillmötesgående, utan tvärtom motarbetade man af alla krafter hvarandra. Och dock hade alla samma inträse: att underkufva den alltmer framträngande arbetarrörelsen. Här förestod — det insåg Steiner tydligt och klart — en oförsonlig kamp, som blott kunde sluta antingen med kapitalistdömet eller — arbetarrörelsens undergång. Lyckligtvis hade Steiner fått de mest framstående bland fabrikanterna att sluta sig till hans mening. Nu gälde det endast att gå raskt till verket och utan skrupler vända sig mot de arbetare, som uppträda som de andras ledare.

Steiner ringde. I dörren visade sig

med frågande ansikte en af kontorsskrifvarne. Fabrikören lät kalla Hartwig, förste bokhållaren.

Inom några minuter instälde sig denne och sporde med en viss förtrolighet hvad hans prinsipal önskade. Bokhållaren var en ännu ung man, elegant klädd, artig, underdåning den minsta vink från Steiners sida. Afspeglade sig i hans slätrakade ansikte den mest stumma lydnad, så låg dock däri också ett drag af list samt af en viss medvetenhet om sin privilegierade ställning. Synbarligen var Hartwig prinsipalens högra hand.

Sedan Steiner bedt honom sitta ner, meddelade han honom allt hvad som beslutats på fabrikantsammanträdet.

»Så har er mening segrat», utbrast Hartwig med en viss ifver; »hvad det glädder mej! Men det var också hög tid att något utomordentligt företogs mot de upproriska arbetarne. Folkets fräckhet går snart öfver alla gränser. I går senast såg jag ett exempel därpå. Hittills har det varit själfskrifvet att hvar arbetare tackar, då han får sin lön.»

»Jag hoppas, att detta goda bruk är urubbat i min fabrik.»

»Det är tyvärr inte fallet. T. ex. i går med Schwarz, svarfyaren. Han får sin lön, stoppar den utan ett knyst på sej, sedan han flera gånger räknat igenom pängarna, och tänker gå. I första ögonblicket vart jag som totalt mållös öfver denna människas exempellösa fräckhet. Så ropa' jag efter honom: Är det en arbetares manér? Är det ett uppförande emot den, af hvilken man erhåller sitt bröd och lön? ... Den oförskämda människan titta' föraktfullt på mej och sa': Egentligen, hr bokhållare, ha inte vi arbetare att tacka fabrikanten, utan han oss, att vi hjälpa honom att han får äta af köttet på bena, som sedan kastas åt oss. — Det är er sista aflöning, ni kan betrakta er som afskedad. — Å, ni glömmar visst de fjorton dagarnas uppsägning, svara' han i samma

Följetong till "Under Röd Flagg".

ton, men jag afstår därifrån, då jag bums kan få annat arbete. För länge se'n har Schlier's fabrik erbjudit mej plats, och fins det inte där, finner jag nog arbete hvar-somhålst. — Därmed gick han, men vände sig halft om i dörrn och sa': För resten, innan jag går, skulle jag gärna vilja se om pängarna, som man dragit af på min lön i och för försäkringen, värligen också blifvit använda därtill; saken syns mej, ska' jag säga, värligen lite sjuk... Innan jag hann svara och kasta ut kar'n, var han i väg.»

Steiner hade under bokhållarens skildring ursinnig sprungit upp från sin stol och rännt omkring härs och tvärs i rummet, då och då afbrytande bokhållarens rapport med en svordom eller ett skälsord. Stälde sig nu framför Hartwig och, fattande i ilska en stol, som han häftigt stötte i golvet, nästan röt han: »De mänskorna drifva det värligen allt längre, men det ska' nu snart bli annat. De ska' lära sig inse, hvem som är herre och mästare på fabriken.»

»Men, det är då sant», fortfor han dystert, »så länge arbetsgifvarne själfva göra arbetarne avogt sinnade emot andra arbetsgifvare, så länge kan det naturligtvis inte bli bättre. Jag föreslog också i går, att vi skulle ta exempel från andra platser och införa listor, på hvilka alla de arbetare antecknas, som i ett eller annat hänseende visar sej obstinata. Men det var ingen, som ville höra något om de'. Ja, några kom t. o. m. fram med allehanda moraliska betänkligheter, som förstås inte gick ut på annat än att fiska i grumligt vatten och locka till sej duktiga arbetare. — Jag sa' er redan i går, att vi måste rikta vår uppmärksamhet på att hålla arbetarne i ständigt arbete. Vi måste ha folk, som vi kan lita på och som åta sej att följa med hvad personalen tar sej för.»

»Det är just Kolumbi ägg, hr Steiner», inföll Hartwig. »Jag har redan sett mej omkring, och hoppas att någon af de närmaste dagarne kunna framlägga en sådan lista. Det fins särskilt en, som jag

tror skall passa till en sådan förtroende-post. Jag menar smeden Kunert, en ung karl, som står i begrepp att gifta sej, men som visst med anledning af några skulder, han måst göra, ser sej hindrad att genast uppfylla sin önskan.»

Steiner afbröt honom: »Jag lägger ut förandet i era händer, gör ni som ni finner för godt. Fast jag tycker, ni inte behöfver gå så'na omvägar. För vi ha väl ännu i vår fabrik nog med arbetare, som bevarat sin tacksamhetskänsla, menar jag, och som inte ha alldeles glömt att de äro skyldiga oss aktning, med andra ord: som frivilligt vilja understödja oss i vår svåra strid.»

Hartwig knyckte på nacken. »Om jag hade alla våra arbetare i ett soll för att sikta ut de välsinnade, fruktar jag det blir knappast en kvar, som skulle stå oss till tjänst af trohet eller tacksamhet. Arbetarmassorna äro anstuckna af upprorsgifvet hvar enda en. Utan mutor går det inte.»

»Nå, som sagt, ni har full frihet att handla som ni finner bäst. Jag lämnar allt åt er. Själf ska' jag uppsätta ordningsstadgarna för fabriken.»

»Men väl inte förr än vi kommit de farligaste elementen på spåren och fått dem i väg.»

Steiner nickade gillande: »Äfvén det blir er sak», sade han, »på så vis hoppas jag det ska' bli lugn igen.»

Öfverläggningen var slut. Med en djup bugning aflägsnade sig bokhållaren. Steiner satt sig till med ordningsstadgarna.

(Forts.)

Det fins en sak, som ett frihetsälskande sinne äj får tvifla på: det är, att det inte finns några *brottsliga medel* när det gäller att återvinna sin frihet: allting är då tillåtet. Detta är beklagligt för fängvaktarn och förtryckarn. Det fins inga andra *brottsliga medel* än dem, med hvilka man anfaller den mänskliga friheten.

J. Dejaque.